

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 2) สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครซึ่งสามารถสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 การเตรียมการก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

1. การสัมภาษณ์อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พบว่า สาขาวิชาการพัฒนาชุมชนมีแผนการเรียนการสอนในรายวิชา การเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักศึกษาได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และจัดอบรมพัฒนาทักษะวิชาชีพ เทคนิค กระบวนการทำงานในชุมชน เช่น การจัดอบรมทักษะและเทคนิคการทำงานร่วมกับชุมชน การอบรมเสริมสร้างความรู้ในงานสารบรรณ การประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS เทคนิคการนำเสนอผลงานการตัดต่อวิดีโอ เป็นต้น การจัดหาสถานที่ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาได้มีการจัดหาสถานที่ฝึกให้นักศึกษา ซึ่งจัดให้นักศึกษาฝึกงานเป็นกลุ่ม โดยให้นักศึกษาฝึกงานในสำนักงานพัฒนาชุมชน 18 อำเภอ และ

ให้นักศึกษาดำเนินการติดต่อประสานงานในส่วนของการส่งหนังสือเพื่อขออนุญาตเข้ารับการฝึกงานในหน่วยงานนั้น ๆ ด้วยตัวเอง มีการเชิญหัวหน้าหรือตัวแทนของสถานที่ฝึกงาน เข้าร่วมการประชุมทำข้อตกลงร่วมกัน (MOU) และชี้แจงรายละเอียดของคู่มือฝึกการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อสร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทุกขั้นตอน

2. การสัมภาษณ์นักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 4 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน พบว่า นักศึกษาได้เรียนในรายวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน ในภาคเรียนที่ 1/2559 โดยมีการทบทวน แนวคิดทฤษฎี หลักการพัฒนาชุมชน สอนโดยอาจารย์ภายในสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน 2) อบรมการจัดทำหนังสือราชการภายนอกและภายใน ระบบงานสารบรรณ สอนโดยนางสาวณัฐชา ตรีโยษฐ์ (เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร) 3) อบรมการประมวลผลโดยใช้โปรแกรม SPSS โดยนายศุภศิษฐ์ ราชกรม (นักวิจัยอิสระ) 4) การอบรมเชิงปฏิบัติการทักษะการพูดในชุมชน และเทคนิคการทำงานร่วมกับชุมชน การทำหนังสือเล่มเล็กโดย นายสมบูรณ์ กุดนอก (นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ) เป็นต้น ซึ่งมีการวัดผลประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ตามข้อกำหนดของสาขาวิชา 4) ในระหว่างภาคเรียนที่ 1/2559 สาขาวิชาจัดให้นักศึกษาฝึกงานที่สำนักงานพัฒนาชุมชน 18 อำเภอ โดยนักศึกษาแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ และให้แต่ละกลุ่มติดต่อประสานงานสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้วยตัวเอง โดยสาขาวิชาจะช่วยดูแลในเรื่องการทำหนังสือราชการ นักศึกษาติดต่อสถานที่ฝึกด้วยตัวเอง และประสานงาน หาที่พักเอง โดยสาขาวิชาได้ขอความอนุเคราะห์จากสถานที่ฝึกช่วยดูแลเรื่องที่พักอาศัย และความปลอดภัย ในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตลอดระยะเวลา 3 เดือน

3. สัมภาษณ์ผู้ควบคุมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพฝ่ายสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่าสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้รับหนังสือเชิญประชุมเพื่อทำข้อตกลงร่วมระหว่างอาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน นักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1/2559 และผู้แทนจากสถานที่ฝึกประสบการณ์ เพื่อจัดทำข้อตกลงร่วมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ระหว่างสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน นักศึกษา และผู้แทนฝ่ายสถานที่ในการฝึกประสบการณ์ โดยสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนได้ชี้แจงรายละเอียดของคู่มือฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพ “ปริญญาอยู่ที่หมู่บ้าน” เพื่อรับทราบและเข้าใจร่วมกันว่า ในระหว่าง การฝึกนักศึกษาจะต้องจัดบันทึกประจำวันที่ได้เข้ารับการฝึกในสำนักงานโดยละเอียด และ ลงบันทึกเวลาไป - กลับ โดยผ่านการรับรองจากผู้ควบคุมการฝึกทุกวัน ทราบถึงบทบาท หน้าที่ของผู้ควบคุมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ หลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลการฝึกประสบการณ์ และขั้นตอน สุดท้ายหลังจากที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์ตามระยะเวลาที่กำหนด นักศึกษาจะต้องทำ รายงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนารายงาน เพื่อเสนอต่ออาจารย์ประจำ สาขาวิชาการพัฒนารายงานทราบ และสาขาวิชาการพัฒนารายงานจะเชิญผู้ควบคุมการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ เข้าร่วมรับฟังการรายงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของนักศึกษา พร้อมกันทั้ง 18 อำเภอ

สรุปผลของการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของ สาขาวิชาการพัฒนารายงาน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร พบว่า สาขาวิชาการพัฒนารายงานมีการเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ โดยนักศึกษาสสาขาวิชาการพัฒนารายงาน ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559 ได้เรียน ในรายวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพการเตรียมความพร้อมด้านงานเอกสารที่ เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี ส่งเสริมทักษะวิชาชีพให้แก่ นักศึกษา ด้านสถานที่ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในขั้นการเตรียมความพร้อมก่อนฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ แยกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1) สัมภาษณ์อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนารายงานปัญหาการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ ในขั้นการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า 1) อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนารายงานขาดการประชุมการเตรียมความพร้อมในการ จัดการเรียนการสอนในรายวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนารายงาน อย่าง ต่อเนื่อง 2) เนื้อหาของรายวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพไม่สอดคล้องกับประเด็นใน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 3) ขาดการถอดบทเรียนในการฝึกประสบการณ์ในปีที่ผ่านมา 4) คู่มือฝึกประสบการณ์ไม่ชัดเจนและมีรูปแบบการฝึกที่ไม่แน่นอน

2) สัมภาษณ์นักศึกษาสสาขาวิชาการพัฒนารายงาน ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559 ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในขั้นการเตรียมความพร้อมก่อนฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า 1) สาขาวิชาการพัฒนารายงาน จำกัดสถานที่ฝึกประสบการณ์

โดยต้องฝึกที่สำนักงานพัฒนาชุมชน 18 อำเภอ ในจังหวัดสกลนครเท่านั้น 2) เนื้อหาในรายวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพไม่สอดคล้องกับภาระหน้าที่งานที่ฝึกปฏิบัติในสำนักงานพัฒนาชุมชน และ3) ในภาคเรียนที่ 1 นักศึกษาจะต้องเรียนในรายวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน จึงทำให้นักศึกษาติดต่อประสานงานกับสถานที่ฝึกล่าช้า 4) คู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีเนื้อหาไม่ชัดเจนรวมถึงเอกสารต่าง ๆ ประกอบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

3) สัมภาษณ์ผู้ควบคุมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหน่วยงาน (สำนักงานพัฒนาชุมชน 18 อำเภอ จังหวัดสกลนคร) ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในขั้นการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า 1) สาขาวิชาการพัฒนาชุมชนมีการประสานงานล่าช้า และระยะเวลากระชั้นชิดเกินไปในการประชุมจัดทำข้อตกลงร่วม (MOU) เนื่องจากสถานที่ฝึกจำเป็นต้องมีการประชุมเพื่อวางแผนเตรียมความพร้อมด้านสถานที่และภาระงานเหมาะสมสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน เพื่อให้ภาระงานของนักศึกษาสอดคล้องกับภาระงานของสถานที่ฝึกประสบการณ์ 2) เอกสารและคู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรมีการปรับปรุงแก้ไขให้มีความทันสมัยต่อสถานการณ์นโยบาย พันธกิจ เพื่อให้นักศึกษาใช้เป็นแนวทางและดำเนินการจนสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้นักศึกษาได้

แนวทางการแก้ไขปัญหา การเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ดังนี้ 1) ควรมีการประชุมเพื่อถอดบทเรียนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในปีการศึกษาที่ผ่านมา 2) ควรเพิ่มเติมหรือปรับปรุงคำอธิบายรายวิชาให้ตรงกับวิชาชีพในรายวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชนสามารถฝึกปฏิบัติได้ตรงต่อภาระงานในสถานที่ฝึก 3) ควรมีการประชุมเพื่อสรุปบทเรียนระหว่างอาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนและผู้ควบคุมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อวางแผนรูปแบบการฝึกประสบการณ์สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนอย่างชัดเจน 4) สาขาวิชาการพัฒนาชุมชนควรมีแผนผังหรือขั้นตอนการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์ที่ชัดเจน เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจกระบวนการในการเตรียมตัวก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

2. นักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาค่าเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ดังนี้ 1) ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้คัดเลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามความสะดวกของนักศึกษาเอง เพื่อลดข้อกังวลของนักศึกษา 2) สาขาวิชาควรมีการประชุมสรุปบทเรียนการฝึกประสบการณ์ของปีที่ผ่านมากับผู้ควบคุมสถานที่ฝึกเพื่อวางแผนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในปีนั้นๆไปในทิศทางเดียวกัน 3) ขอบเขตเนื้อหาของรายวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรสอดคล้องกับภาระงานของสถานที่ฝึก เพื่อสร้างโอกาสให้นักศึกษามุ่งงานทำที่ตรงสายงานมากยิ่งขึ้น 3) สาขาวิชาการพัฒนาชุมชนควร วางแผนระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเตรียมฝึกให้เอื้อต่อการประสานงานของนักศึกษาเพื่อเตรียมตัวออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อย่างน้อย 1 สัปดาห์

3. ผู้ควบคุมการฝึกประสบการณ์เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาค่าเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีดังนี้ 1) สาขาวิชาการพัฒนาชุมชนควรมีการวางแผนการประชุมและคัดเลือกสถานที่ฝึกที่ชัดเจน ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 2 ของภาคเรียนที่ 1 เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนที่นักศึกษาจะเรียนในรายวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน เพื่อสาขาวิชาจะได้สอดคล้องกับงานพัฒนาชุมชนและภาระงานที่นักศึกษาจะต้องดำเนินการในห้วงเวลาการฝึกประสบการณ์ 2) นักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ควรได้รับการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพในดำเนินงานพัฒนาชุมชนจากผู้เชี่ยวชาญการทำงานด้านงานพัฒนาชุมชนโดยตรง เช่น จัดทดสอบระยะสั้นเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการทำงานพัฒนาชุมชน จากนักวิชาการชำนาญการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ระดับจังหวัด และหรือจัดให้มีการติวเพื่อเตรียมสอบในสายงานด้านการพัฒนาชุมชน เป็นต้น 3) สาขาวิชาการพัฒนาชุมชนควรจัดทำคู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้สอดคล้องกับทุกด้านเพื่อเอื้อต่อการกำหนดขอบข่ายในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่มีความชัดเจนเข้าใจง่ายมากขึ้น

2. ขั้นตอนการดำเนินการระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ขั้นตอนการดำเนินการระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผู้วิจัยได้แยกผลการสัมภาษณ์ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. สัมภาษณ์อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์

และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ในขั้นตอนการดำเนินการระหว่างการศึกษา
 ประสพการณ์วิชาชีพ พบว่า 1) สาขาวิชาการพัฒนาชุมชนมีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งอาจารย์
 นิเทศการศึกษาประสพการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตร
 และอาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน จำนวน 6 คน และจัดทำตารางการออก
 นิเทศ โดยออกนิเทศพร้อมกันตามความสะดวกของอาจารย์นิเทศ เนื่องจากบางท่านติด
 ภาระงานสอน และมีการประสานงานแจ้งตารางการออกนิเทศนักศึกษาทราบล่วงหน้า
 โดยการทำหนังสือแจ้งเวียนทุกหน่วยงาน และประสานงานผ่านไลน์กลุ่มอาจารย์นิเทศ
 และไลน์กลุ่มนักศึกษาฝึกประสพการณ์เพื่อให้ผู้ควบคุมนักศึกษาฝึกประสพการณ์ฝ่ายสถานที่
 ฝึกงานและให้นักศึกษาทราบและเตรียมความพร้อมด้านสถานที่และข้อมูลเพื่อเสนอต่อ
 อาจารย์นิเทศ อาจารย์นิเทศมีหน้าที่ ออกเยี่ยมนักศึกษา ให้คำปรึกษา แนะนำ และ
 ประเมินการดำเนินงานนักศึกษาในขั้นตอนระหว่างการศึกษาประสพการณ์วิชาชีพและรวมถึง
 ขั้นตอนสุดท้ายในการวัดผล ประเมินผล ของรายวิชาฝึกประสพการณ์วิชาชีพอีกด้วย 2) ใน
 การออกนิเทศนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนได้มีคำตอบแทนสำหรับอาจารย์ออก
 นิเทศโดยใช้งบประมาณโครงการของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คือโครงการ ติดตาม
 ประเมินผล การฝึกประสพการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน

2. ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการฝึกประสพการณ์
 วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏสกลนคร ในขั้นตอนการดำเนินการระหว่างการศึกษาประสพการณ์วิชาชีพ พบว่า
 1) นักศึกษาได้ทำบันทึกประจำวันและให้ผู้ควบคุมรับรองการบันทึกเวลาเป็นประจำทุกวัน
 2) ในการฝึกประสพการณ์วิชาชีพระยะเวลา 3 เดือน อาจารย์นิเทศออกนิเทศจำนวน
 1 ครั้ง อาจารย์นิเทศได้สอบถามการปรับตัวและสอบถามอุปสรรคปัญหาในการฝึก
 ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับภาระงานที่จะดำเนินการส่งให้แก่สาขาวิชา ปรึกษาหารือกัน และให้
 คำแนะนำแก่นักศึกษา และสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและการฝึกงานในระหว่าง
 ฝึกจากอาจารย์ผู้ควบคุมการฝึกประสพการณ์ 3) ผู้ควบคุมสอนการทำงานด้านเอกสาร
 ทางราชการ การลงรับหนังสือ ภายนอก - ภายใน 4) ดำเนินกิจกรรมตามภาระงานของ
 สถานที่ฝึกประสพการณ์วิชาชีพ โดยส่วนใหญ่จะปฏิบัติงานหลักๆดังนี้ การเก็บข้อมูล
 ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน จปฐ. และคีย์ข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐานลงในระบบ การออก
 พื้นที่เพื่อดำเนินโครงการของหน่วยงาน การโครงการสัมมาชีพ เป็นต้น

3. ผู้ควบคุมการฝึกประสบการณ์แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพ
ปัจจุบันการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ในขั้นตอนการดำเนินการระหว่างการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพ สำหรับผู้ควบคุมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพฝ่ายสถานที่ฝึก
ประสบการณ์ พบว่า 1) ผู้ควบคุมสอนและแนะนำข้อมูลภาระงานในองค์กร 2) ผู้ควบคุม
มีการสรุปการทำงานทุกวันและให้คำแนะนำ 3) ติดตามงานของนักศึกษา ให้คำแนะนำ
เพื่อให้นักศึกษาได้ดำเนินการจัดทำรายงานตามที่สาขาวิชาการพัฒนาชุมชนได้มอบหมาย
ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในขั้นตอนการดำเนินการระหว่างการ
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. การสัมภาษณ์อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็น
อาจารย์นิเทศนักศึกษาด้วยนั้น มีปัญหาในขั้นตอนการดำเนินการระหว่างการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพพบว่า 1) งบประมาณในการออกนิเทศไม่เพียงพอ 2) อาจารย์นิเทศ
ออกนิเทศนักศึกษาไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากอาจารย์นิเทศติดภาระงานสอน จึงทำให้จำนวน
อาจารย์ที่ออกนิเทศไม่ครบทั้ง 6 คน)

2. จากการสัมภาษณ์นักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มีปัญหาในขั้น
ระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คือ 1) อาจารย์นิเทศออกนิเทศน้อยเกินไป 2) ภาระ
งานของสถานที่ฝึกประสบการณ์มีมากเกินไป ทำให้การดำเนินการจัดทำรายงานการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพเกิดความล่าช้า 3) การปรับตัวเข้ากับผู้ควบคุม บุคลากรในหน่วยงาน
สถานที่ และภาระงานที่ต้องปฏิบัติ

3. ผู้ควบคุมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาใน
ขั้นตอนการดำเนินการระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คือ 1) นักศึกษาส่วนใหญ่มี
ทักษะงานด้านการใช้คอมพิวเตอร์น้อย เช่น การพิมพ์เอกสารทั่วไป การตั้งค่านำดาขาย
การพิมพ์ของจดหมาย การทำหนังสือราชการ เป็นต้น 2) นักศึกษาบางคนไม่กล้าในการ
แสดงออก เช่น การพูดในที่ชุมชนยังขาดความมั่นใจ เขินอาย 3) ระยะเวลาในการฝึก
น้อยเกินไป

แนวทางแก้ไขปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชนในขั้น
ระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

1. อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนได้เสนอแนวทางการแก้ไข
ปัญหาในขั้นตอนการดำเนินการระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ดังนี้ 1) ให้จัดทำ

โครงการเพื่อสนองงบประมาณในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 2) จัดตารางนิเทศตามวันเวลาที่ไม่ว่างต่อภาระงานสอน นักศึกษาจะได้ไม่รู้สึกโดดเดี่ยวเกินไป

2. นักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหามุ่งเน้นขั้นตอนการดำเนินการระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพดังนี้ 1) อาจารย์นิเทศนักศึกษาควรมานิเทศนักศึกษาอย่างน้อย 2-3 ครั้ง ตลอดระยะเวลาการฝึกประสบการณ์ 2) เรียนรู้และพยายามปรับตัว ให้เข้ากับสถานการณ์และบริบทของพื้นที่ ขอคำปรึกษาจากผู้ควบคุมการฝึกประสบการณ์และปรับปรุงแก้ไขตัวเองและพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ

3. ผู้ควบคุมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาในขั้นตอนการดำเนินการระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ดังนี้ 1) ควรมีการเรียนเพิ่มเติมในส่วนของคุณรู้พื้นฐานด้านงานคอมพิวเตอร์ให้มากขึ้น ตามหลักทั่วไปนักศึกษาจะต้องมีการเรียนเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ อย่างน้อย 6 หน่วยกิต 2) จัดโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาให้มีความกล้าคิด กล้าแสดงออกมากขึ้น 3) ควรขยายระยะเวลาในการฝึกให้เต็มภาคเรียน

3. ขั้นตอนการดำเนินงานในขั้นสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ขั้นตอนการดำเนินงานในขั้นสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผู้วิจัยได้แยกผลการสัมภาษณ์ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. จากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหา และแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครในการดำเนินการในขั้นสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาในการฝึกประสบการณ์แล้ว สาขาวิชาการพัฒนาชุมชนได้แจ้งให้สถานที่ฝึกประสบการณ์ได้ทำหนังสือส่งตัวกลับมหาวิทยาลัยพร้อมประเมินและส่งผลการประเมินในวันที่นักศึกษารายงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และเชิญผู้ควบคุมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเข้าร่วมในการประชุมรายงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อรับฟัง และชี้แนะ เสนอแนะการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในครั้งต่อไป นักศึกษาปรับปรุง แก้ไข เล่มรายงานตามข้อเสนอแนะของอาจารย์และผู้ควบคุมให้แล้วเสร็จภายใน 1 สัปดาห์ภายหลังจากรายงานผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อนำส่งเล่มรายงานฉบับสมบูรณ์ให้กับสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน อาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการและอาจารย์ประจำสาขาวิชารวบรวมแบบประเมิน ตรวจเล่มรายงาน และประมวลผลการเรียนในลำดับต่อไป

2. ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาโทเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในชั้นสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพบว่า เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษา เตรียมข้อมูลการรายงานผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน รายงานต่อสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน และปรับปรุงแก้ไข รายงานส่งเล่มฉบับสมบูรณ์ ภายใน 1 สัปดาห์ หลังการรายงานผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และปัจฉิมนิเทศตามกระบวนการของมหาวิทยาลัย

3. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ควบคุมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหน่วยงานสำนักงานพัฒนาชุมชน 18 อำเภอ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พบว่า 1) ผู้ควบคุมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทำหน้าที่ประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้นักศึกษา โดยการประเมินการทำงานและผลงานของนักศึกษา 2) หน่วยงานได้ทำหนังสือส่งตัวนักศึกษากลับสู่สถาบัน และเข้าร่วมรับฟังการรายงานผลการฝึกประสบการณ์ของนักศึกษา ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ให้คำแนะนำ และขอเสนอแนะในการฝึกประสบการณ์ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนในครั้งต่อไป

ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ในชั้นตอนสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการดำเนินงาน มีของนักศึกษาที่ส่วนใหญ่จัดทำรูปเล่มฉบับสมบูรณ์ไม่ตรงตามเวลาที่สาขาวิชากำหนด จึงมีผลทำให้การประมวลผลการเรียนล่าช้า

แนวทางการแก้ไขปัญหา การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน ในชั้นตอนสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คือ 1) ควรมีการกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน และเน้นย้ำให้นักศึกษาดำเนินการให้ส่งตรงต่อเวลา

1. การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาคความมุ่งหมาย เพื่อขยายวงยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ประกอบด้วย พันธกิจยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด/เป้าหมาย กลยุทธ์ และโครงการพัฒนา จึงได้ยุทธศาสตร์จำนวน 3 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาแผนการเรียนการสอนในรายวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน 2) พัฒนาระบบการและขั้นตอนการฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน และ3) การพัฒนาฝีมือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
การพัฒนาชุมชน

2. การประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์
วิชาชีพ ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร โดยรวมผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีมากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
ของสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร ผู้วิจัยนำเสนออภิปรายตามลำดับ ดังนี้

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
พบว่า อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพการ
พัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559 และผู้ควบคุมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีความ
เห็นสอดคล้องกันว่า สาขาวิชาการพัฒนาชุมชนได้มีการเตรียมฝึกประสบการณ์
วิชาชีพการพัฒนาชุมชน ในรายวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และจัดอบรมพัฒนาทักษะ
วิชาชีพ เทคนิค กระบวนการทำงานในชุมชน และมีการหาสถานที่ในการฝึกประสบการณ์
วิชาชีพ สาขาวิชาได้มีการจัดหาสถานที่ฝึกให้แก่นักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
ทวิช สุนทรรส (2534, หน้า 83) เรื่อง การศึกษาสภาพการฝึกงานในสถานประกอบการ
ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในภาคเหนือ พบว่าการเตรียมความ
พร้อมให้นักศึกษาในด้านต่าง ก่อนออกฝึกงานเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองใน
ระหว่างฝึกงาน ซึ่งทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้และเข้ากับสภาพแวดล้อมในการทำงานได้อย่าง
มีประสิทธิภาพ จึงทำให้มีบทบาทเกี่ยวข้องโดยตรงในการฝึกงาน นักศึกษาเห็น
ความสำคัญ และคุณประโยชน์ในการเตรียมการฝึกงานฝึกงาน ส่วนกระบวนการในการ
คัดเลือกและติดต่อสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพนั้น ทางสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน
ได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาเป็นผู้สรรหาและคัดเลือกสถานที่ฝึกด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ
ผลการวิจัยของ ศุภกิจ วิทยาศิลป์ (2550, หน้า 44) เรื่อง การศึกษาระบบและวิธีการ
บริการจัดการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ที่พบว่า การคัดเลือกและติดต่อสถานที่

ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษามีโอกาสในการเลือกสถานที่ฝึกตามที่ฝึกตามที่อาจารย์
 เสนอให้ และบางส่วนหาสถานที่ฝึกงานประสบการณ์วิชาชีพเองในส่วนของคู่มือการฝึก
 ประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน นักศึกษาฝึก
 ประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาชุมชน ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559 และผู้ควบคุมการฝึก
 ประสบการณ์วิชาชีพ มีความเห็นสอดคล้องกัน คู่มือควรมีการปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้อง
 กับการปฏิบัติงานในการฝึกประสบการณ์ จึงมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของนวลลล
 ทองกระจ่าง (2544, บทความเรื่อง การพัฒนาคู่มือการนิเทศการฝึกงาน นักเรียน
 นักศึกษา คณะบริหารธุรกิจสำหรับสถานประกอบการ ที่พบว่า สถานประกอบการ
 ต้องการให้มีการพัฒนาคู่มือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการฝึกประสบการณ์นักเรียน
 นักศึกษา ผลการพัฒนาคู่มือ พบว่า คู่มือประกอบด้วยวัตถุประสงค์และคำชี้แจงการใช้
 คู่มือ และเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายและวัตถุประสงค์ของการฝึกงาน หน้าที่ของสถาน
 ประกอบการในการฝึกงาน และกระบวนการในการนิเทศการฝึกงาน
 ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการจัดการและมอบหมายงาน และการติดตามประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรนำยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
 ไปทดลองใช้ในการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่เหมาะสมและ
 สอดคล้องต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
2. ควรศึกษาสถานที่ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพใดที่เหมาะสมกับ
 หลักสูตรการพัฒนาชุมชน
3. ควรศึกษาภาวะการปฏิบัติงานทำของนักศึกษาหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
 การพัฒนาชุมชน